

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΑΞΙΔΙΑ

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Στη ζωή αξίζει να ξοδεύεις μόνο για βιβλία και ταξίδια

Το (ελαφρώς διασκευασμένο) κείμενο της Σταυρούλας Φωτιάδου αντλήθηκε από τον ιστότοπο <https://www.newside.gr/> στις 19.11.2021.

Έρχονται κάποιες στιγμές που κάνουμε τον απολογισμό μας. Ο απολογισμός δεν έχει μία μόνο μορφή. Μπορούμε να κάνουμε τον συναισθηματικό απολογισμό μας, τον οικονομικό, τον οικογενειακό· εξαρτάται κάθε φορά, αφού έχει πολλές όψεις. Από μία ηλικία και μετά κάθεσαι κι αναρωτιέσαι: «Εγώ τι έκανα σ' αυτή τη ζωή; Τι έδωσα; Τι πήρα; Τι απέκτησα; Τι μου έμεινε;». Λέω από μια ηλικία και μετά, γιατί κάτω απ' τα τριάντα, συνήθως, οι προτεραιότητες κι οι εκτιμήσεις έχουν άλλα κριτήρια. Τελικά, το συμπέρασμα είναι ένα. Ξέρετε πού πρέπει να ξοδεύουμε τα χρήματά μας; Σε ταξίδια και βιβλία, μόνο αυτά μένουν και μόνο αυτά τ' αξίζουν τα λεφτά τους.

Τα ταξίδια και τα βιβλία προσφέρουν αναμνήσεις, εικόνες, μυρωδιές, προβληματίζουν, ανοίγουν τους ορίζοντες, σε βάζουν να δεις κι άλλους κόσμους άγνωστους, φανταστικούς ή πραγματικούς, πηγαίνουν τη σκέψη ένα βήμα παραπέρα. Το κυριότερο είναι πως δεν χαλάνε, κανείς δεν μπορεί να τα καταστρέψει. Κι αν καούν οι φωτογραφίες του ταξιδιού κι αν σκιστούν οι σελίδες του βιβλίου, η μνήμη τα κρατάει ζωντανά έτσι κι αλλιώς. Ακόμη κι όταν ένας άνθρωπος νοσήσει από ασθένεια που του καταστρέφει τη μνήμη, έχει γίνει τόσο ξεχωριστός άνθρωπος, τόσο ανοιχτόμυαλος, τόσο χορτασμένος που κανένας δεν είναι σε θέση να αμφισβητήσει το ποιόν του.

Γιατί να ξοδεύουμε χρήματα μόνο σε υλικά αγαθά; Γιατί έχουμε γίνει τόσο άπληστοι κι αχόρταγοι και ταυτόχρονα ανικανοποίητοι; Όσα έχουμε, άλλα τόσα θέλουμε κι όσα χρήματα κι αν ξοδέψουμε, θέλουμε άλλα τόσα για να συνεχίσουμε να ξοδεύουμε. Θέλουμε σπίτια, αυτοκίνητα, ρούχα, κοσμήματα, καλλυντικά, παπούτσια, τσάντες, έπιπλα. Ανοίγουμε γεμάτες ντουλάπες και ως δια μαγείας δεν έχουμε τίποτα να φορέσουμε, μετά από πέντε χρόνια δε μας αρέσει ο καναπές και θέλουμε καινούργιο. Παθαίνουμε παράκρουση με τις ρυτίδες και τρέχουμε να τις γεμίσουμε, αν το παπούτσι δεν είναι φέτος στη μόδα ούτε γι' αστέιο δεν μπαίνει στο πόδι μας, «χρειαζόμαστε» και κινητό και τάμπλετ και υπολογιστή, ξυπνάμε και κοιμόμαστε με «θέλω αυτό» και «πρέπει να πάρω εκείνο». Τελικά; Χάνουμε το νόημα, χάνουμε την ουσία. Ένα ζευγάρι παπούτσια, δυο μπλούζες, ένα

κολιέ, μια κρέμα, ένα γκατζετάκι λιγότερα και θα μπορούσαμε να πάρουμε δέκα βιβλία ή να κάνουμε ένα ταξίδι. Δεν θέλει κόπο, τρόπο θέλει. Δεν μιλάω για υπερβολές, για μέτρο μιλάω και αξίες. Σαφώς και όλοι χρειαζόμαστε ποιότητα στην καθημερινότητά μας, δεν χρειαζόμαστε, όμως, τις υπερβολές και τις πολυτέλειες.

Διάβασε και ταξίδεψε και, όταν σε ρωτήσει κάποιος «Εσύ τι κέρδισες απ' τη ζωή σου;», θα έχεις ένα εκατομμύριο πράγματα να του πεις. «Γνώρισα χώρες, πόλεις, χωριά που μόνο όταν τα είδα κατάλαβα πόσο «μικροί» είμαστε, πόσο «τίποτα» μέσα σ' έναν πελώριο κόσμο. Είδα ανθρώπους διαφορετικούς, μ' άλλες συνήθειες. Δοκίμασα γεύσεις παράξενες για τον δικό μου ουρανίσκο, άκουσα πρωτόγνωρους ήχους, έφτασαν στη μύτη μου ξεχωριστές μυρωδιές. Μίλησα μ' ανθρώπους άλλων θρησκειών, άλλης φιλοσοφίας και διαπίστωσα την πολυπλοκότητα της ανθρώπινης σκέψης. Έζησα για μερικές ώρες στην εποχή της Αναγέννησης, στην Κατοχή, στη γαλλική επανάσταση, στην αρχαία Ελλάδα, στη μεταπολίτευση. Για τετρακόσιες σελίδες ήμουν μια ζωγράφος, μια υπηρέτρια, μια καταζητούμενη, μια ηθοποιός, μια δημοσιογράφος, μια πολύτεκνη μητέρα. Στ' αλήθεια ή στα ψέματα ο κόσμος ανοίχτηκε μπροστά μου και δεν θα σταματήσει ν' ανοίγεται γιατί ο κόσμος είναι τεράστιος. Τα μέρη δεν τελειώνουν ποτέ και τα βιβλία είναι άπειρα!». Γι' αυτό, τα επόμενα χρήματα που θα φτάσουν στα χέρια σου, φρόντισε να τα επενδύσεις σωστά.

A3. Η κειμενογράφος υποστηρίζει πως μόνο τα βιβλία και τα ταξίδια «αξίζουν τα λεφτά τους». Οι απόψεις της σε εμπνέουν κι αποφασίζεις να τις αξιοποιήσεις, εμπλουτίζοντάς τις με δικές σου ιδέες, σε ομιλία (200-250 λέξεων) που θα εκφωνήσεις ως εκπρόσωπος του σχολείου σου σε ημερίδα με θέμα «Νέοι και ποιότητα ζωής», την οποία διοργανώνει η δημοτική βιβλιοθήκη της περιοχής σου. Στόχος σου είναι να προβάλεις στο ακροατήριό σου την ταξιδιωτική και αναγνωστική κουλτούρα ως στάσης ζωής.

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

EMILY ELIZABETH DICKINSON (1830-1886)

Σαν το Βιβλίο καμιά Φρεγάτα δεν υπάρχει

Το ποίημα από τη συλλογή «Το ανεξάντλητα σημαίνον. 91 ποιήματα.» (μτφρ. Έλλη Συνοδινού, εκδ. Ιδεόγραμμα, 2006) γράφτηκε το 1873 από την Αμερικανίδα Έμιλι Ελίζαμπεθ Ντίκινσον, που, ως κόρη εύπορης, αλλά συντηρητικής οικογένειας, πέρασε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής της απομονωμένη στο δωμάτιό της.

Σαν το Βιβλίο καμιά Φρεγάτα¹ δεν υπάρχει
Μακριά σε Χώρες να μας πάει
Ούτε της Κούρσας Άλογα που ορθώνονται
Σαν μια Σελίδα Ποίησης που ορμάει-

Ταξίδι σαν κι αυτό και πένητες² μπορούν να κάνουν
Χωρίς Διοδίων βάρη-
Πόσο το Άρμα είναι λιτό
Ψυχή όταν κουβαλάει.

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα παραγωγής λόγου. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Το ποιητικό υποκείμενο παρουσιάζει το λογοτεχνικό βιβλίο ως ένα ιδανικό μέσο ταξιδιού. Γιατί ισχυρίζεται ότι είναι κατάλληλο για όλους τους ανθρώπους, ακόμη και τους φτωχούς; Για ποιους λόγους θεωρείς ότι όσοι διαβάζουν βιβλία ταξιδεύουν μέσα από την ανάγνωση;

ή

2. Αντλώντας στοιχεία από το κείμενο, να γράψεις μια επιστολή που απευθύνει το ποιητικό υποκείμενο σε φιλικό του πρόσωπο, για να εξηγήσει την αξία που έχει στη ζωή του το βιβλίο.

Μονάδες 25

¹Φρεγάτα: μέσου μεγέθους γρήγορο πολεμικό πλοίο

²πένητες: φτωχοί